

Orta, Doğu ve Güneydoğu Avrupa (CESEE) ile ilgili SONBAHAR 2015 BÖLGESEL EKONOMİK SORUNLARI

Mali Konsolidasyon ve Büyümenin Uzlaştırılması

- CESEE ülkelerinin çoğunun sağlıklı bir hızda büyümeye devam etmesine rağmen, Rusya ve diğer BDT ekonomileri gerilemektedir. Bir bütün olarak bölge için öngörü bahar 2015 projeksiyonlarından çok az değişmiştir,
- ...ancak, gelişmekte olan piyasalarda daha zayıf büyüme ve mülteci krizinin yanı sıra uzun zamandır devam eden diğer riskler nedeniyle ekonomik aksaklıklar ile riskler aşağıya kaymıştır.
- Politika öncelikleri, ekonomilerin kriz sonrası uyum sağlamada ne kadar ileri olduğuna dayanır. Düzelmeye iyi gelişmiş olduğu yerlerde, öncelikler, mali tamponlar ve yapısal reformların yeniden oluşturulmasına doğru kayar.
- Birçok CESEE ülkesi kamu maliyesini konsolide ederek ilerleme sağlamıştır. Ayrıca, bazıları, verimsiz transferleri keserek, kamu yardımı programlarında reformlar yaparak ve vergi yükünü gelirden dolayı vergilere kaydırarak, bütçelerinin kalitesini artırmıştır. Bununla birlikte, mali reform, CESEE ülkelerinin uzun vadeli büyüme beklentilerini artırmak için kritik bir önem taşımaya devam etmektedir.

CESEE ülkelerinin çoğunun sağlıklı bir hızda büyümesine rağmen, Rusya ve diğer BDT ekonomileri gerilemektedir.

BDT ekonomileri stabilize olduğu ve düzelmeye başladığı için, bir bütün olarak CESEE bölgesinin 2016'da pozitif büyümeye dönmesi beklenmektedir:

- CEE, Türkiye ve SEE'nin çoğunda sürekli genişleme: Büyüme sağlam iç talep tarafından teşvik edilir ve düşük petrol fiyatları ve daha iyi euro-bölgesi büyüme beklentileri ile desteklenir. Ayrıca, birkaç AB ülkesi, AB Yapısal ve Uyum Fonlarının kullanımındaki keskin bir artıştan yatırım için geçici artıştan yararlanmıştır. BDT'den talep yetersizliği nedeniyle, etkinlik Baltık ülkelerinde daha sessizdir.
- Rusya, Ukrayna ve diğer BDT ülkelerinde azalan gerileme: Rus ekonomisi düşük petrol fiyatları ve yaptırımlara uyum sağladığı ve Ukrayna'da reformlar ve düşük ekonomik dislokasyonlardan getiriler elde edildiği için, 2016'da stabilizasyon beklenmektedir.

İleride daha da Fazla Büyüme

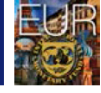

CESEE: Reel GSYİH Büyüme için Görünüm (Yüzde)

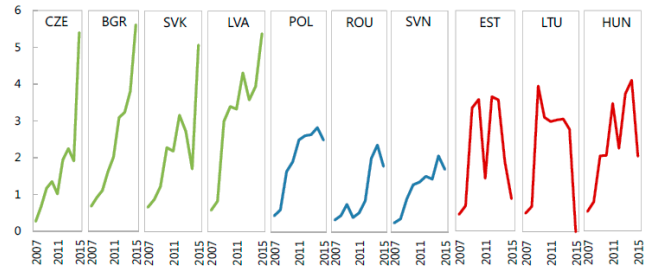
	2014	Projeksiyon	
		2015	2016
CESEE ¹	1,4	-0,6	1,3
Baltık Ülkeleri ^{1,2}	2,8	1,9	2,9
Orta ve Doğu Avrupa ^{1,3}	3,1	3,4	3,1
Güneydoğu Avrupa ^{1,4}	1,3	2,2	2,4
Diğer BDT ^{1,5}	-3,9	-7,1	0,7
Rusya	0,6	-3,8	-0,6
Türkiye	2,9	3,0	2,9

Not: ¹ Ağırlıklı ortalama. Satın alma gücü paritesi değerinde GSYİH ile ağırlıklandırılmış. ² Estonya, Letonya ve Litvanya; ³ Çek Cumhuriyeti, Macaristan, Polonya, Slovak Cum. ve Slovenya; ⁴ Arnavutluk, Bosna Hersek, Bulgaristan, Hırvatistan, Kosova, Makedonya EVC, Karadağ, Romanya ve Sırbistan; ⁵ Belarus, Moldova ve Ukrayna.
Kaynak: IMF Dünya Ekonomik Görünüm veri tabanı.

AB Fonlarının Kullanımı

CESEE: 2007-13 AB Yapısal ve Uyum Fonlarından Ödemeler (Alıcı ülkenin GSYİH'sının yüzdesi)

Kaynak: Avrupa Komisyonu ve IMF personeli tahminleri.
Not: 2015 verileri Haziran ayına kadardır ve öngörülen 2015 GSYİH'nin yansına bölünür.

Risklerin dengesini aşağı kaydıran – Çin'in yavaşlama ve süregelen mülteci krizi ile ilgili – görünüm için yeni riskler ortaya çıkmıştır. Çin ile doğrudan ticari bağlantıların görece olarak az olmasına rağmen, CESEE bölgesi gelişmekte olan daha geniş piyasalara yönelik yatırımcı hissiyatının keskinleşmesine karşı savunmasızdır. Avrupa'daki mülteci krizi, en azından kısa vadede, kamu maliyesi üzerinde baskı yapabilir ve ticaret akışlarını bozabilir.

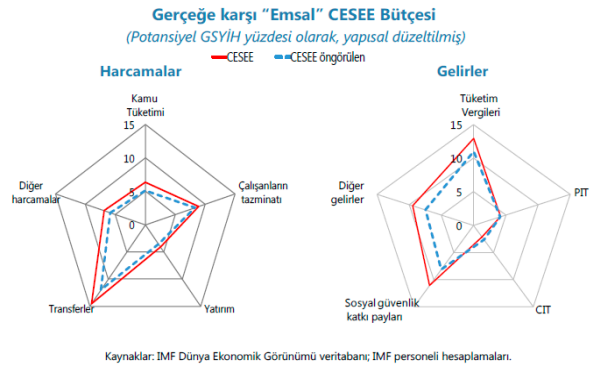
Politika öncelikleri, ekonomilerin kriz sonrası uyum sağlamada ne kadar ileri oldukları ve dış risklere maruz kalmalarına dayanır.

- *Düzelmenin iyi ilerlediği yerlerde*, öncelikler, mali tamponları yeniden oluşturmayı dahil ederek ve iş ortamını iyileştirmek ve yapısal zayıflıkları gidermek için reformlarla devam ederek, giderek artan bir biçimde, orta vadeye doğru kayar. Bununla birlikte, temel kriz mirasları – geri dönmeyen yüksek krediler ve borç yükleri – bazı ülkelerde daha fazla çalışma gerektirir.
- *Gerilemekte olan ekonomiler için*, temel zorluk, talep yetersizliğini desteklemek ve yüksek enflasyonu düşürmek amacıyla, uyum sağlamayı ticaret hadleri ve diğer şoklara yönlendirmektir.
- *Dış şoklara karşı savunmasız olan ülkelerin*, mali sektör risklerinin oluşumunu içerecek şekilde makro-ihtiyatlı politikaların yanı sıra bir şok emici olarak kur esnekliğini kullanarak, piyasa baskıları ile başa çıkmak için hazırlıklı olmaları gerekir.

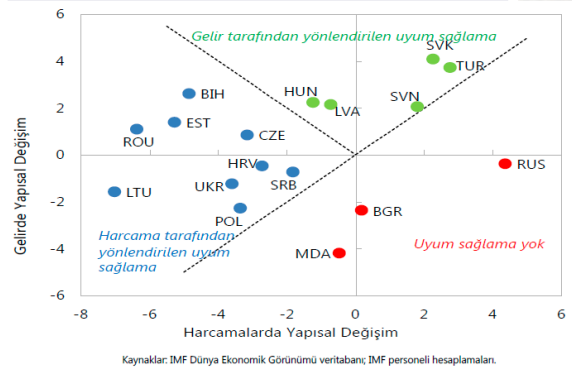
Devlet bütçelerinin büyüme kolaylığının geliştirilmesi önemli bir politika sorunu olmaya devam etmektedir. Nispeten büyük bir kısmı transferler ve kamu tüketimi gibi verimsiz kullanımlar için harcadığı için, bölgedeki bütçeler görece olarak büyüme kolaylığına sahip değildir. Gelir tarafında ise, nispeten yüksek işgücü vergileri – özellikle istihdam ve yoksulluk tuzakları üretebilecek sosyal güvenlik katkıları – büyümenin aleyhindedir.

Bütçe yapıları son 7 yılda önemli ölçüde değişmiştir, çünkü devletler küresel mali krizin ardından kamu maliyesini konsolide etmek için baskı altına girmişlerdir. Bazı durumlarda, toplam mali uyum potansiyel üretimin yüzde 5 puanını aşmıştır ve genellikle bütçenin büyük bölümü planlama döneminin başında kullanılacak şekilde düzenlenmiştir. Çoğu ülke, gelirlerini artırma yerine, harcamalarını azaltarak, konsolidasyonun en büyük kısmını elde etmiştir.

CESEE bütçe yapılarının kalitesi emsalleri ile olumsuz karşılaştırılır

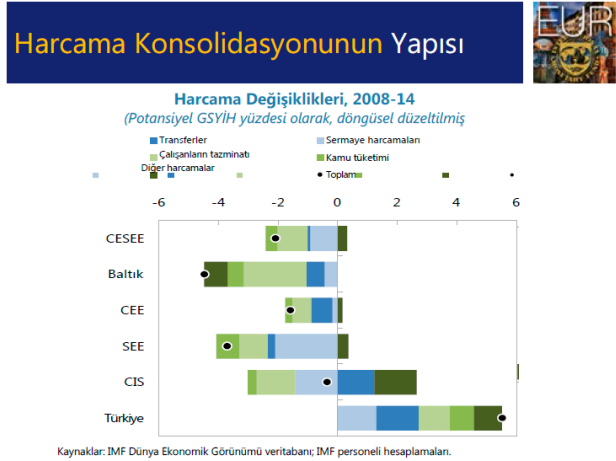

Mali Uyum Sağlama, 2008-14

Konsolidasyon, bütçelerin kalitesi üzerinde olumlu bir etki sahibi olma eğiliminde olmuştur.

- **Gelir tarafında**, birçok ülke, küresel mali krizin ardından kurumlar gelir vergisinde yapısal düşüşler yaşamış, ancak Katma Değer Vergisi gibi, vergilendirmenin nötr büyüme formlarını artırarak, bunları dengelemiştir.
- **Harcama tarafında**, büyük tasarruflar, genellikle, yardım programlarında reform yaparak ve kamu tüketimini azaltarak elde edilmiştir. Aynı zamanda – AB yapısal ve uyum fonlarına erişimi olan – birçok Baltık ve Orta Avrupa ülkesi, kamu sermaye harcamalarındaki büyümeye zararlı kesintileri önlemeyi başarmıştır. Yatırım kesintileri, Güneydoğu ve BDT ülkelerinde daha büyük olmuştur.

Büyüme kolaylaştırıcı konsolidasyon ve bütçe reformu, uzun vadeli büyüme beklentilerini güçlendirmek için çok önemlidir. Çoğu Güneydoğu Avrupa'da olmak üzere, birçok ülkede, uyum sağlama normal seyrini izlememektedir. Temel politika öncelikleri aşağıdakileri içermelidir:

- **Verimsiz transferleri** azaltıp daha fazla yardım programında reform yaparken – kamu emeklilik sistemleri de dahil olmak üzere – sağlık, eğitim ve kamu altyapısında verimli harcamaları koruma
- Kamu kesimi ücret faturasının ya aşırı istihdam veya orantısız bir biçimde yüksek kamu kesimi ücretleri nedeniyle yüksek olduğu yerlerde, **kamu istihdamında** reform yapma.
- Kamu yatırımlarında kesintileri önlemek için – uygun olan yerlerde – **AB yapısal ve uyum fonlarına** erişimden yararlanma.
- Vergilendirmeyi gelirden tüketime kaydırma – özellikle KDV – ve karbon ve emlak vergilerinin getirilmesi veya güçlendirilmesinin düşünülmesi.

Sürdürülebilir bir mali duruşa sahip ülkeler, aynı zamanda, uzun vadeli büyüme beklentilerini artıran mali reformdan faydalanabilir. Öncelikler arasında, kamu harcamalarının verimliliğinin artırılması, vergi yükünün büyüme için olumsuz olan gelir vergileri ve sosyal güvenlik katkı paylarından kaydırılması, vergi tabanının genişletilmesi ve marjinal vergi oranlarının azaltılması vardır.

Mali Politika Sorunları – Yapılan uyarıların normal akış süreci henüz tamamlanmadı

